

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.1.38.2022.EJ

Wrocław, dnia 4 października 2022 r.

s. Mariola Mucha

Dyrektor

Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci
prowadzonego przez Zgromadzenie
Sióstr Szkolnych De Notre Dame
w Świebodzicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22-24 czerwca 2022 r. na podstawie art. 22 ust. 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) zwanej dalej „ustawą” oraz Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 171 z dnia 20 czerwca 2022 r. zespół kontrolerów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Elżbieta Jakubowska, inspektor wojewódzki, przewodnicząca kontroli oraz Alicja Ostrowska, inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach. Tematem kontroli była ocena realizacji zadań w zakresie przestrzegania standardu usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz przestrzegania prawa do wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa a także zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Ww. zagadnienia oceniono w oparciu o przepisy określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734, ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem”, obejmując okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

Działalność Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach w okresie objętym kontrolą oceniono negatywnie.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w trakcie kontroli stan faktyczny i prawny zawarty w protokole kontroli z dnia 11 sierpnia 2022 r., do którego wniesiono zastrzeżenia.

Zastrzeżenia w części dotyczącej modelu łóżka użytkowanego przez Wojciecha Z.

oraz „niezrozumiałego” zapisu dotyczącego organizacji wyżywienia cyt. „większość mieszkańców zgłaszało kontrolującym, że nie ma zapewnionego dostępu do posiłków dodatkowych”, zostały uwzględnione. Zastrzeżenia dot. „sposobu przeprowadzonych rozmów z mieszkańcami oraz używania ich wypowiedzi w protokole” nie zostały uwzględnione.

W ocenie tut. Organu ograniczenia wynikające z niepełnosprawności intelektualnej mieszkańców Domów Pomocy Społecznej nie są przyczyną wykluczenia osób z niepełnosprawnościami, ani nie pozbawiają możliwości wypowiedzania się przez nich w kwestiach dotyczących przestrzegania praw mieszkańców DPS oraz świadczonych usług.

Sporządzono Aneks nr 1 do protokołu kontroli, który nie został podpisany przez Dyrektora DPS w Świebodzicach i odesłany do tut. Organu.

W dniu 13 września 2022 r. Dyrektor DPS wniosła kolejne zastrzeżenia do protokołu kontroli doraźnej, informując o działającym systemie przyzywowo-alarmowym, za wyjątkiem dwóch brakujących włączników oraz o zamontowaniu brakującego uchwyty w łazience.

Zgodnie z § 16 ust. 2 pkt 7 w związku z § 17 ust.3 i 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 2285), Kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole – w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu – do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Powyższe nie stanowi przeszkody do wydania zaleceń pokontrolnych.

W okresie objętym kontrolą osobą odpowiedzialną za realizację zadań do dnia 30 kwietnia 2022 r. była s. Monika Wijas, Dyrektor Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach przy ul. Mickiewicza 8, natomiast od 1 maja 2022 r. jest s. Dyrektor Mariola Mucha. Stwierdzono, że w okresie od 1 do 13 czerwca 2022 r., w związku z nieobecnością Dyrektora, osobą zastępującą Dyrektora była s. Renata Kłonowska, przełożona Domu.

Kontrolę doraźną przeprowadzono w związku z pismem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej dot. zbadania w szczególności w domach pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prawidłowej realizacji zadań, jakości świadczonych usług, zgodnie z obowiązującymi standardami, a także przestrzegania praw mieszkańców tych domów.

Decyzją Wojewody Dolnośląskiego Nr PS.II.9013/10/2001 z dnia 16 czerwca 2001 r. ze zm. (ostatecznie zmienioną decyzją znak PS.II.913-6/2008 z dnia 17 marca 2008 r.) Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame Prowincja Polska uzyskało zezwolenie

na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach przy ul. Mickiewicza 8 z przeznaczeniem dla 60 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Jednostkę wpisano do wojewódzkiego rejestru domów pomocy społecznej pod nr 10/2001.

Dyrektorzy Jednostki spełniali kryteria określone w art. 122 ust. 1 ustawy tj. posiadali wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kwalifikacje pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego nie budziły zastrzeżeń.

Stwierdzono, że budynek wyposażony jest w czynną windę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych. W dniu kontroli ww. urządzenie było zamknięte na klucz, którym dysponowali pracownicy oraz siostry zakonne. Stwierdzono, że mieszkańcy samodzielnie nie korzystają z windy, tylko w obecności opiekunów. Dyrektor wyjaśniła, że *„Podyktowane jest to bezpieczeństwem mieszkańców oraz ich niesamodzielnością”*. Wg danych na dzień kontroli najmłodszy mieszkaniec miał 4 lata, najstarszy 45 lat, 7 osób było leżących, 1 osoba poruszała się za pomocą wózka inwalidzkiego, 1 osoba za pomocą balkonika, natomiast 51 osób poruszało się samodzielnie. Stwierdzono, że w Domu zamieszkują mieszkańcy, którzy zakończyli już edukację szkolną i w ramach zajęć, za swoją zgodą, udzielają pomocy w drobnych pracach porządkowych wokół Domu oraz na rzecz grupy, pełnią dyżur na furcie lub zanoszą przesyłki na pocztę. Powyższe wskazuje, że wśród mieszkańców Domu są osoby, które wykazują się zaradnością i samodzielnością, a zamykanie mieszkańcom windy na klucz może ograniczać ich wolność.

Jednostka wyposażona jest w system alarmu przeciwpożarowego oraz system przyzywowo-alarmowy. Punkty przywoławcze znajdowały się w każdym pokoju mieszkalnym przy drzwiach wejściowych w okolicy sufitu, na wysokości uniemożliwiającej dostęp i możliwość zaalarmowania przez mieszkańca, w tym też osoby leżącej. W toku kontroli ustalono, że system nie działał. Dyrektor wyjaśniła, że *„Mieszkańcy nie korzystają z ww. systemu, ponieważ nie umieją się nim posługiwać z uwagi na swoją niepełnosprawność, natomiast jeden z mieszkańców (osoba dorosła, samodzielna) posiada własny telefon i w razie potrzeby kontaktuje się z pracownikami”*. W ocenie tut. Organu ograniczenie mieszkańcom Domu dostępu do systemu przyzywowo-alarmowego może skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców. Niezbędne jest zamontowanie systemu w taki sposób, aby mieszkaniec mógł z niego korzystać, co pozwoli na szybsze dotarcie z pomocą do osób, które rzeczywiście jej w danym momencie potrzebują.

Stwierdzono, że do jednego z pokoi mieszkalnych drzwi były zastawione m.in.

pudełkami i rzeczami, w tym wózkiem i materacem łóżkowym, stojakiem, poduszką oraz drewnianą listwą, w tym „sztangą”, co nie dawało możliwości wejścia/wyjścia do/z pokoju. Wejście do ww. pokoju było możliwe przez inny pokój mieszkalny oraz łazienkę przynależną do tych pokoi. Ponadto stwierdzono, że wyprowadzenie elektryczne w pokoju mieszkalnym o nr 8 na I piętrze było uszkodzone i wymagało wymiany. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Domu.

W toku kontroli ustalono, że w kilku przypadkach mieszkańcy (osoby niepełnosprawne intelektualnie w stopniu głębokim/umiarkowanym w wieku od 4 do 35 lat), ze względu na stan zdrowia, w szczególności: *czterokończynowy niedowład spastyczny, założona gastrostomia, zespół cech dymorficznych i padaczka, nadaktywność psychoruchowa, choroba von Wildenbranda, zaburzenia krzepliwości krwi, ciężka postać autyzmu dziecięcego, nadwrażliwość na bodźce wzrokowe, słuchowe i dotykowe*, były umieszczone w specjalistycznych łóżkach rehabilitacyjnych z wysokimi szczebelkami lub zamiast szczebelek w przedniej części łóżka z zamontowaną szybą ze szkła akrylowego (pleksi). Opiekunowie uzasadniali to bezpieczeństwem dzieci. Dołączono zaświadczenia lekarza rodzinnego informujące, że mieszkaniec „wymaga specjalistycznego łóżka”. W 3 przypadkach w łóżkach od zewnątrz zamontowano zasuwki i zamykano mieszkańców na noc.

Z informacji przekazanych przez mieszkańców DPS (dzieci) wynika, że w jednym z pokoi podopiecznemu zakładano na rękę bandaż i następnie przywiązywano rękę tasiemką do szczebelka łóżka. Pracownicy zaprzeczyli, aby takie sytuacje miały miejsce, natomiast poinformowano, że tasiemki, które naleziono w szafie służyły do wiązania drzwiczek, stanowiących integralną częścią łóżka rehabilitacyjnego. Powyższe w ocenie organu nosi znamiona unieruchomienia mieszkańca i stanowi formę przymusu bezpośredniego. Zgodnie z przepisami art. 18 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego przymus bezpośredni można zastosować wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi, czyli osoby chorej psychicznie lub osoby niepełnosprawnej intelektualnie, w sytuacjach wymienionych w art. 18 ust. 1, czyli np. kiedy mieszkaniec dopuszcza się zamachu na zdrowie swoje lub innej osoby, kiedy w sposób gwałtowny niszczy np. mienie placówki bądź w jakiś poważny sposób zakłóca jej funkcjonowanie. Przymus wobec mieszkańca można zatem zastosować wyłącznie w sytuacjach wymienionych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego.

Stwierdzono, że drzwi łóżek z wysokimi szczebelkami zamykane są codziennie po kolacji tj. od godz. 18⁰⁰ – 19⁰⁰ do godz. 6⁰⁰ – 7⁰⁰ przed śniadaniem (następnego dnia). Powyższe, w ocenie tut. Organu, niezależnie od celu (w tym także zabezpieczenia zdrowia

i życia pacjenta oraz zdrowia i/lub życia innych osób przebywających na terenie placówki) a także od częstotliwości stosowania procedur izolacji poprzez zastosowanie do celów terapeutycznych łóżek rehabilitacyjnych z zamontowanymi zasuwkami, „sztangą” lub paskami z pociętego materiału służącymi do wiązania drzwiczek w celu zamykania mieszkańca bez możliwości opuszczenia łóżka nosi znamiona izolacji mieszkańca i stanowi formę przymusu bezpośredniego. Wobec powyższego, w każdym takim przypadku stosowania przymusu bezpośredniego, procedura powinna odbywać się zgodnie z art. 3 oraz art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Ustawa nakłada także obowiązek dokumentowania każdego przypadku zastosowania przymusu bezpośredniego. Sposób dokumentowania przymusu bezpośredniego określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi.

W toku kontroli przeanalizowano dokumentację mieszkańca korzystającego z łóżka z wysokimi barierkami. Stwierdzono, że dziecko wymaga umieszczenia w zakładzie pielęgnacyjno–opiekuńczym (Postanowienie Sądu z 2021 r.). W stosunku do tego mieszkańca Jednostka podjęła działania umieszczenia w zakładzie pielęgnacyjno- opiekuńczym, w którym przebywają osoby z chorobami psychicznymi, uzyskała odmowę przyjęcia dziecka z powodu niewłaściwego dla niego miejsca pobytu. W powyższym przypadku nie prowadzono szczegółowej dokumentacji. Stwierdzono, że od 2021 r. Dom nie uregulował kwestii umieszczenia mieszkańca zgodnie z Postanowieniem Sądu.

Jednostka zagwarantowała warunki sanitarne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie z normą określoną w § 6 ust. 1 pkt 4 lit. a-b rozporządzenia tj. liczba łazienek zapewniła możliwość korzystania z każdej przez nie więcej niż sześć osób, a w przypadku toalet przez nie więcej niż cztery osoby. Niemniej stwierdzono, że łazienka ogólnodostępna na I piętrze (zapewniająca powyższą normę) była zamknięta na klucz. Ww. pomieszczenie zostało otwarte przez pracownika na prośbę kontrolujących. Opiekunka poinformowała, że *„Łazienka jest zamykana na klucz z uwagi na pralkę, ponieważ mieszkańcy mogą ją uszkodzić (...)”*. Wprowadzenie takiego rozwiązania jest formą ograniczenia dostępu do łazienki i wymaga wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych Domu z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców oraz zapewnienia im swobodnego dostępu do łazienki np. poprzez umieszczenie pralki w pomieszczeniu do prania i suszenia. Ponadto stwierdzono, że w łazience (poziom 0) przy WC brakowało uchwyty dla osób niepełnosprawnych.

Jednostka korzysta z posiłków dostarczanych w formie cateringu przez firmę zewnętrzną. Dom zapewnia I i II śniadanie, dwudaniowy obiad (do wyboru zestaw posiłków),

podwieczerek i kolację. Wg potrzeb mieszkańca zapewniona jest dieta oraz karmienie. W indywidualnych rozmowach z sześcioma mieszkańcami, cztery osoby wskazały, że nie mają możliwości spożywania posiłków w swoich pokojach. Informowano, że posiłki można spożywać tylko w stołówce „*Żeby nie brudzić*”. W kwestii zapewnienia przez Dom podstawowych produktów żywnościowych oraz napoi przez całą dobę, Dyrektor informowała, że produkty są dostępne w kuchenkach oddziałowych, w których posiłki przygotowywane są przez pracowników. W dniu kontroli stwierdzono w jadalni (znajdującej się w przyziemiu) przygotowane II śniadanie dla mieszkańców m.in. arbuza, banany, ciastka oraz napoje. W kuchence oddziałowej grupy IV (parter) potwierdzono dostęp do dodatkowych produktów żywnościowych, natomiast kuchenska oddziałowa grupy III (I piętro) była zamknięta. Powyższe wynikało z wyjścia mieszkańców należących do tej grupy na zajęcia poza teren Domu. W rozmowach z mieszkańcami 4 osoby informowały, że „*Nie wolno samemu, trzeba czekać do obiadu, nie można jeść między posiłkami, s. Agnieszka daje pić*”, „*Trzeba czekać*”, „*Trzeba poprosić*”, „*Picie daje pani*”. Na podstawie protokołów z odbywających się spotkań Samorządu Mieszkańców stwierdzono, że w kwestii organizacji wyżywienia ustalano dyżury mieszkańców na stołówce. Organizacja Jednostki, zakres i poziom świadczonych przez nią usług musi uwzględniać m.in. wolność oraz stopień fizycznej i psychicznej sprawności, o czym mowa w art. 55 ustawy. Zapis § 5 ust. 1 pkt 3 lit. f rozporządzenia zobowiązuje Jednostkę do zagwarantowania mieszkańcom Domu usamodzielnienia. Osobom wykazującym zdolność samoobsługi w przygotowaniu np. dodatkowej kanapki należy umożliwić samodzielne przygotowanie posiłku z udostępnionych przez Dom produktów żywnościowych, dostępnych w kuchence oddziałowej znajdującej się w Jednostce. Pozostałym zaś mieszkańcom, których stan zdrowia na to nie pozwala i wymagają pomocy należy zagwarantować otrzymanie posiłku dodatkowego (np. kanapki).

W ramach usług opiekuńczych, w tym zapewnienia pielęgnacji i pomocy w podstawowych czynnościach życiowych stwierdzono, że powyższe realizowane jest z podziałem mieszkańców na 3 grupy. Najbardziej schorowani chłopcy zamieszkują w grupie V (za wyjątkiem 1 osoby dorosłej). Ww. mieszkaniec samodzielnie wychodzi poza teren Domu, korzysta z telefonu oraz pełni dyżur na furcie. Praca opiekuńcza w Domu odbywa się w systemie dwuzmianowym w godz. 7⁰⁰-19⁰⁰ i od 19⁰⁰-7⁰⁰. W każdej grupie w ciągu dnia pracę świadczy 2-3 opiekunki, natomiast w nocy 1 ww. osoba. Dyrektor poinformowała, że „*Według potrzeby i sytuacji dochodzą do grupy opiekunki uzupełniające*”, a także „*(...) dodatkowo 6 siostr zakonnych w ramach wolontariatu jest do dyspozycji mieszkańców. (...) Kilka razy dziennie w ciągu dnia siostry nadzorują pracę opiekunów, a także wieczorem do*

godz. 24⁰⁰ . Stwierdzono, że opiekunowie w ramach swoich obowiązków odpowiadają w godz. 21⁰⁰-6⁰⁰ za pielęgnację mieszkańców, prasowanie rzeczy podopiecznych, drobne czynności porządkowe oraz opiekę podczas zmiany nocnej. Ponadto ww. osoby w razie potrzeby „zastępują w innych działach pracy”. Dyrektor uszczegółowiła, że „Opiekunki w ramach zaspakajania potrzeb bytowych i opiekuńczych dbają również o czystość odzieży mieszkańca tj. pranie i prasowanie. Ze względów praktycznych oraz bezpieczeństwa mieszkańców odzież zasadniczo jest prana w ciągu dnia, natomiast podczas zmiany nocnej odzież jest prasowana”. Stwierdzono, że w ciągu 12 godzinnej zmiany nocnej (19⁰⁰-7⁰⁰) średnio jest to 2 godziny, natomiast w sezonie zimowym 3-4 godziny. Dyrektor oświadczyła, że w czasie prasowania w porze nocnej mieszkańcy śpią i nie wymagają wzmożonej opieki. Ustalono, że w porze nocnej opiekunka kilkakrotnie przemieszcza się między pokojami mieszkańców, aby ustalić, czy dziecko nie potrzebuje pomocy np. medycznej, uspokojenia, podania picia, toalety lub zmiany pampersa. Wówczas prasowanie przez opiekunkę jest przerywane. Dyrektor oświadczyła, że „W sytuacjach incydentalnych, kiedy dochodzi do ratowania życia lub zdrowia mieszkańca opiekunka z innej grupy może wspomóc drugą opiekunkę. Opiekunka opuszczając swoją grupę przekazuje informację telefonicznie trzeciej opiekunce będącej na zmianie nocnej o konieczności wzmożonej czujności nad pozostałymi mieszkańcami do momentu wezwania i stawienia się dyrektora/bądź osoby upoważnionej do zastępstw”, „(...) w razie potrzeby pracownicy kontaktują się telefonicznie z siostrami”. Ww. osoby mieszkają w tym samym budynku i według oświadczenia Dyrektora stawiają się w przeciagu 3-4 minut na grupie oraz pozostają do momentu rozwiązania problemu i powrotu opiekuna. W dniu kontroli przeprowadzono rozmowy z opiekunkami. Ww. osoby poinformowały, że w każdej grupie w ciągu dnia jest 2-3 opiekunki, w porze nocnej opiekunka jest sama, natomiast w razie potrzeby przywoływane są Siostry zakonne do pomocy. Przy czym w sytuacjach znalezienia się w dwóch różnych miejscach w porze nocnej stwierdzono, że opiekunka pozostawiała mieszkańca wymagającego wzmożonej opieki w łóżku z wysokimi barierkami, a dla Jego „bezpieczeństwa” przed wypadnięciem z ww. łóżka stosowała zabezpieczenie w postaci płóciennego podkładu do czasu „dobiegnięcia do łóżka”. W ocenie tut. Organu taka sytuacja budzi wątpliwości. Powyższe skutkuje nieadekwatnym planowaniem indywidualnego wsparcia osób zależnych i godzi w bezpieczeństwo i potrzeby mieszkańców. Z uwagi na powyższe zasadnym jest, aby dostosować zatrudnienie opiekunów w poszczególnych grupach w porze nocnej, szczególnie w grupie osób zależnych, z uwagi na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Ma to bezpośredni wpływ na jakość realizacji usług, w tym na jakość wsparcia mieszkańca.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej zespoły terapeutyczne składają się w szczególności z pracowników, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców tj. w ramach wykonywanych czynności pracują z mieszkańcem, ucząc go podstawowych czynności lub podtrzymywania nowych umiejętności. Czyli są to wyłącznie pracownicy Domu, którzy działają bezpośrednio na rzecz mieszkańców. Sprzątanie, dbanie o higienę i estetykę pomieszczeń Domu, pranie i prasowanie odzieży nie mieści się w powyższej regule. Z uwagi na powyższe zasadnym jest, aby dostosować zatrudnienie w poszczególnych grupach zawodowych, do zmieniających się potrzeb mieszkańców. Ma to bezpośredni wpływ na jakość realizacji usług, w tym na jakość wsparcia mieszkańców.

Zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. W indywidualnych rozmowach z mieszkańcami wśród osób były takie, które zgłaszały, że opiekunki przywiązują chłopców za rękę do szczebelków w łóżkach zamykanych „na deskę”. Mieszkańcy wskazali kontrolującym, gdzie znajdują się „szmatki”, które służą do przywiązywania dzieci do łóżek. Poinformowali również, że siostry zakonne wiedzą o powyższej praktyce. Po ponownie przeprowadzonej wizytacji wskazanych przez mieszkańców pokoi mieszkalnych kontrolujący potwierdzili, że w jednym z pokoi mieszkalnych znajdowały się paski z pociętego materiału oraz znaleziono w szafce prześcieradło z wszytymi przez pracowników „troczkami”. Dyrektor zaprzeczyła przywiązywaniu dzieci do łóżek oraz wyjaśniła, że paski z materiałów służyły jako tymczasowe rozwiązanie do zabezpieczenia materaca oraz niesprawnych drzwiczek przy łóżku mieszkańca. Wg informacji zabezpieczenie w postaci wiązania drzwiczek miało uniemożliwić dziecku otwieranie drzwiczek i wkładanie ręki/nogi, którą mogło sobie uszkodzić. W rozmowach kontrolujących z dwiema opiekunkami osoby te potwierdziły, że używały pociętych pasków z materiału do zabezpieczenia przed wypadnięciem dziecka z łóżka. Pierwsza osoba wskazała, że wiązanie drzwiczek przy łóżku mieszkańca z wysokimi szczebelkami miało uniemożliwić wyjście dziecka z łóżka wtedy, gdy jest ono agresywne lub pobudzone (nie codziennie) i wynikało z troski o jego bezpieczeństwo. Ww. osoba potwierdziła, że w godzinach popołudniowych na prośbę pracownika do pokoju, w którym dochodzi do ww. sytuacji przychodzą chłopcy z innych grup np. po śmieci lub z informacją do pracownika. Druga opiekunka poinformowała, że używane paski z materiału zabezpieczały dziecko przed wypadnięciem w momencie, kiedy zostawało same w łóżku

do czasu jej powrotu. Pracownicy zaprzeczyli przywiązywaniu dzieci do łóżek. Pozostali pracownicy z którymi rozmawiano, wśród których byli opiekunowie prawni tych mieszkańców, również zaprzeczyli przywiązywaniu dzieci do łóżek.

Dyrektor odmówiła kontrolującemu wglądu do dokumentacji dotyczącej raportów z dyżurów opiekunów tłumacząc, że jest to dokumentacja wewnętrzna Domu. Zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy Wojewoda w związku przeprowadzonym postępowaniem nadzorczym i kontrolnym ma prawo do żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru i kontroli (...). Odmowa wglądu w dokumentację, w ocenie tut. Organu związaną z opieką nad mieszkańcem, wskazuje na działania niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Stwierdzono, że w Domu jest opracowana procedura zastosowania przymusu bezpośredniego. Dyrektor oświadczyła, że w okresie objętym kontrolą nie stosowano środków przymusu bezpośredniego, nie było również wzywane Pogotowie Ratunkowe. Pomimo, że w planie szkoleń pracowników Domu w styczniu 2022 r. odnotowano przeprowadzenie szkolenia w tym zakresie, z rozmów z pracownikami Domu nie wynikało, aby ich wiedza na temat stosowania przymusu bezpośredniego była wystarczająca. Pracownicy Domu wymagają kompleksowego przeszkolenia ukierunkowanego nie tylko na regulację prawną dotyczącą stosowania przymusu bezpośredniego w domach pomocy społecznej, ale stosowania przyjętej przez Dom procedury postępowania i zasadności stosowania tego typu oddziaływań.

W zakresie usług wspomagających Dom zapewnił m.in. warunki do uczestnictwa w terapii zajęciowej, rehabilitacji ruchowej, odwiedziny mieszkańców oraz kontakt z psychologiem. Na terenie Domu odbywały się wizyty lekarza, w tym specjalistów. Na podstawie dokumentacji dwóch mieszkańców (osoby, które zakończyły edukację szkolną) stwierdzono, że w ramach zajęć rehabilitacji społecznej w zawartych z mieszkańcami umowach założone cele dotyczyły m.in. udzielania przez nich pomocy w drobnych pracach porządkowych wokół Domu oraz w drobnych pracach na rzecz grupy, pełnienia dyżurów na furcie, kilka razy w tygodniu lub w zastępstwie, zanoszenia przesyłek na pocztę lub zamykanie bramy. Ustalono, że na wniosek opiekuna za wykonanie powierzonych obowiązków, za swoją zgodą, mieszkaniec otrzymywał nagrodę rzeczową za wykonaną pracę. Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego zajęcia rehabilitacyjne nie mogą być podporządkowane celom gospodarczym. Cele, rodzaje, zakres programowy, wymiar czasu, sposób prowadzenia i dokumentowania tych zajęć zostały określone w rozporządzeniu w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zatrudnienie pracowników Zespołu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy zapewnia wskaźnik, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. e rozporządzenia tj. 0,5 na jednego mieszkańca domu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

W związku z metodami stosowanymi wobec mieszkańców przez personel Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach, ograniczającymi wolność osób im poddanych, świadczących o stosowaniu przymusu bezpośredniego, tut. Organ zawiadomił Sąd Okręgowy w Świdnicy oraz Prokuraturę Rejonową w Świdnicy, celem podjęcia stosownych działań.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli:

1. Winda była zamknięta na klucz, co ograniczało mieszkańcom możliwość korzystania z ww. urządzenia.
2. Niedziałający system przyzywowo-alarmowy.
3. Punkty przywoławcze systemu przyzywowo-alarmowego znajdowały się na wysokości uniemożliwiającej dostęp i możliwość zaalarmowania przez mieszkańca, w tym też osoby leżące.
4. Drzwi do jednego z pokoi mieszkalnych były zastawione rzeczami, co uniemożliwiało swobodne wejście/wyjście do/z tego pokoju.
5. Wyprowadzenie elektryczne w pokoju mieszkalnym o nr 8 na I piętrze było uszkodzone i wymagało wymiany.
6. Stosowanie środka przymusu bezpośredniego w postaci izolacji poprzez zastosowanie łóżek rehabilitacyjnych z wysokimi barierkami z zamontowanymi zasuwkami, „sztangą” oraz wiązania drzwi łóżka materiałem uniemożliwiając samodzielnie ich opuszczenie przez mieszkańca, bez zachowania obowiązujących procedur.
7. Brak skutecznych działań mających na celu zapewnienie mieszkańcowi pobytu w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym.
8. Ograniczenie możliwości korzystania mieszkańców z łazienki ogólnodostępnej poprzez zamykanie jej na klucz.
9. W łazience (poziom 0) przy WC brakowało uchwyty dla osób niepełnosprawnych.
10. Wśród mieszkańców Domu, były osoby, które zgłaszały brak możliwości spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym.
11. Wśród mieszkańców Domu były osoby, które zgłaszały brak całodobowego dostępu do podstawowych produktów żywnościowych.

12. W porze nocnej opiekunka pozostawiała mieszkańca wymagającego wzmożonej opieki w łóżku z „wysokimi szczebelkami” i stosowała zabezpieczenie w postaci płóciennego podkładu do czasu „dobiegnięcia do łóżka”.
13. Za małą liczbą personelu na dyżurze nocnym w grupie mieszkańców wymagających wzmożonej opieki.
14. Pracownicy Domu wykazywali się brakiem wiedzy na temat stosowania przymusu bezpośredniego w domach pomocy społecznej.
15. Z rozmów z mieszkańcami wynikało, że przywiązywano dzieci za rękę do łóżek z „wysokimi szczebelkami”, ograniczając wolność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańcom.
16. Uniemożliwienie kontrolującym wglądu do dokumentacji dotyczącej raportów z dyżurów opiekunów.
17. W ramach rehabilitacji społecznej powierzano starszym mieszkańcom Domu prace, które były podporządkowane celom gospodarczym.

Na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) wydaje się następujące zalecenia pokontrolne wynikające ze stwierdzonych nieprawidłowości:

Ad. 1.

Zapewnić możliwość korzystania mieszkańcom z windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.) oraz art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 2. i Ad. 3.

Zapewnić mieszkańcom możliwość korzystania ze sprawnego systemu przyzywowo-alarmowego. Usytuować sygnalizację tak, aby była ona dostępna dla wszystkich mieszkańców, w tym leżących.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734) oraz art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 4.

Zaprzestać zastawiania drzwi pokoi mieszkalnych.

Podstawa prawna: art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 5.

Wyprowadzenie elektryczne w pokoju mieszkalnym o nr 8 na I piętrze należy wymienić i zabezpieczyć przed dostępem dzieci.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 6.

Przy konieczności zastosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci izolacji w stosunku do mieszkańców Domu należy bezwzględnie przestrzegać obowiązujących przepisów.

Podstawa prawna: art. 3 pkt 6a,b,c,d, art. 18 ust. 1-10, 18a, 18b, 18c, 18d, 18e ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2459).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 7.

Podjąć działania mające na celu zapewnienie mieszkańcowi pobytu w zakładzie opiekuńczo-pielęgnacyjnym.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 8.

Zaprzestać zamykania na klucz łazienki, z której korzystają mieszkańcy.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 9.

Doposażyć łazienkę w brakujący uchwyt dla osób niepełnosprawnych.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 4 lit. b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad.10.

Zapewnić mieszkańcom możliwość swobodnego spożywania posiłku w pokoju mieszkalnym.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 6 lit. e rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad.11.

Zapewnić mieszkańcom całodobowy, swobodny dostęp do produktów żywnościowych oraz wprowadzić rozwiązanie umożliwiające samodzielny mieszkańcom samodzielne przygotowywanie dodatkowych kanapek z produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 pkt 6 lit. d oraz § 5 ust. 1 pkt 3 lit. f rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 12. i Ad. 13.

Czynności związane z opieką dostosować do indywidualnych potrzeb mieszkańca. Zwiększyć liczbę opiekunów na dyżurze nocnym w grupie mieszkańców wymagających wzmożonej opieki.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 14.

Przeprowadzić z pracownikami kompleksowe szkolenie ukierunkowane na stosowanie przymusu bezpośredniego w domach pomocy społecznej, procedurę postępowania i zasadności stosowania tego typu oddziaływań.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2459).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 15.

Bezwzględnie przestrzegać prawa mieszkańców do wolności, godności i poczucia bezpieczeństwa.

Podstawa prawna: art. 55 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Ad. 16.

Bezwzględnie przestrzegać regulacji prawnych związanych z udostępnianiem dokumentacji dotyczącej przedmiotu kontroli.

Podstawa prawna: art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), art. 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2285 ze zm.).

Termin realizacji zalecenia: na bieżąco.

Ad. 17.

Zaprzestać organizacji zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej podporządkowanej celom gospodarczym.

Podstawa prawna: art. 15 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r., poz. 250).

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę poinformować tutaj Wydział, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Do wiadomości:

1. Powiat Świdnicki
2. Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame
Prowincja Polska w Opolu
3. aa.

Z UD. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
[Podpis]
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

[Podpis]
Urząd Szczyblowski

Świebodzice, 13.10.2022r.

L.dz.208/2022

RPU/228552/2022 P
Data: 2022-10-18
Dolnośląski Urząd Wojewódzki
we Wrocławiu – Kancelaria

Wojewoda Dolnośląski
za pośrednictwem
Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu

Szanowna Pani Dyrektor,

Po analizie wystąpienia pokontrolnego z dnia 4 października 2022r. (znak: ZP-KNPS.431.1.38.2022.EJ), na podstawie art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. ustawy o pomocy społecznej niniejszym składam zastrzeżenia do zaleceń pokontrolnych jak poniżej.

Po pierwsze trudno zgodzić się z dokonaną na stronie pierwszej analizowanego dokumentu zawierającym stwierdzenie, iż „działalność DPS dla Dzieci w Świebodzicach w okresie objętym kontrolą oceniono negatywnie”. Jest to bardzo krzywdzące stwierdzenie, biorąc pod uwagę, iż zdecydowana część kwestionowanych przez zespół inspektorów działań DPS, było w trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej oceniane pozytywnie, a poprzednie wystąpienie pokontrolne było zgoła odmienne.

Przedstawiam stanowisko DPS odnośnie wydanych zaleceń:

Zastrzeżenie do zalecenia nr 1.

„Zapewnić możliwość korzystania mieszkańcom z windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych”.

Sformułowanie zalecenia pokontrolnego w ten sposób sugeruje jakoby DPS nie zapewniał Mieszkańcom dostępu do windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zapis ten nie ma nic wspólnego ze stanem faktycznym. Dom zapewnia każdemu z Mieszkańców dostęp do windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Winda jest sprawna a mieszkańcy korzystają z niej zawsze, kiedy mają na to ochotę. Jednak zgodnie z przepisami winda jest zabezpieczona za pomocą systemu kontroli dostępu zatwierdzonego przez Urząd Dozoru Technicznego.

Zgodnie z wytycznymi Urzędu Dozoru Technicznego określającymi warunki eksploatacji windy cyt.: „Urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu powinny być eksploatowane zgodnie z instrukcją eksploatacji i użytkowane zgodnie z przeznaczeniem, a eksploatujący powinien wyposażyć urządzenie w stanowiskową instrukcję obsługi opracowaną na podstawie instrukcji eksploatacji i dostępną dla obsługującego” (<https://www.udt.gov.pl/co-i-kiedy-podlega-dozorowi/urządzenia-transportu-bliskiego/dzwig-osobowy/dzwig-osobowy-warunki-eksploatacji>).

Zgodnie z w/w stanowiskiem, producent windy dostarczył do DPS instrukcję użytkowania windy, która stanowi, iż winda nie może być użytkowana samodzielnie przez dzieci do lat 12. Z uwagi na to, iż DPS jest przeznaczony dla dzieci, producent windy wyposażył ją w system kontroli dostępu, celem zagwarantowania bezpieczeństwa dzieciom, w tym dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną.

Wyłączenie zabezpieczenia w postaci ograniczonego dostępu do windy, może spowodować konieczność wyciągnięcia konsekwencji karnych wobec Dyrektora placówki oraz personelu dyżurującego. W orzecznictwie przyjętą się poglądem, iż sam fakt dopuszczenia przez opiekuna prawnego i faktycznego, który ma obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim do lat 7 do przebywania w okolicznościach niebezpiecznych dla zdrowia tego dziecka stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny albo karą nagany (art. 106 k.w.). Przykładem takiego zachowania może być dopuszczenie takiej osoby do kąpeli w rzece bez odpowiedniego nadzoru, poruszania się po drodze, czy korzystania z urządzeń, dla których instrukcja obsługi nie przewiduje samodzielnego korzystania przez dzieci.

Dlatego sformułowane zalecenie pokontrolne jest niezgodne z obowiązującym stanem prawnym i istniejącym stanem faktycznym. Dyrektor Domu umożliwia samodzielne korzystanie z windy przez osoby pełnoletnie, których stopień sprawności intelektualnej oraz stan zdrowia na to pozwalają.

Zalecenie nr 2 i 3

Informuje, iż Dom podjął działania zmierzające do zmiany sposobu funkcjonowania systemu przyzywowego, jednak wymaga to czasu, gdyż jest to nakład inwestycyjny, dlatego konieczne jest wydłużenie czasu realizacji przedmiotowego zalecenia. Jednocześnie oświadczam, iż w trakcie poprzednich kontroli DUW, działalność systemu i jego sposób funkcjonowania nie był kwestionowany przez inspektorów nadzoru, stąd przyjmuję do wiadomości zmianę zatwierdzonych dotychczas standardów w tym zakresie oraz linii orzeczniczo – interpretacyjnej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Zalecenie nr 4

W domu nigdy nie zastawiano drzwi w pokojach, zastana sytuacja była jednorazowa, jednak Dyrektor DPS uczulił Mieszkańców i Pracowników by w sposób szczególny dbali o utrzymanie ciągów komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem drzwi wejściowych.

Zalecenie nr 5

Wyprowadzenie elektryczne zostały naprawione w trakcie trwania czynności kontrolnych, o czym poinformowano zespół kontrolny.

Zalecenie nr 6 i zalecenie nr 14

W Domu Pomocy Społecznej są stosowane przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, w zakresie zastosowania przymusu bezpośredniego. 14 stycznia br. pracownicy uczestniczyli w szkoleniu na temat „Konsekwencje stosowania przepisów Ustawy o Ochronie Zdrowia Psychicznego w każdym DPS”. W szkoleniu brało udział

29 osób. Dyrektor DPS, podjął również decyzję, iż przeprowadzi wkrótce, kolejne szkolenie dla wszystkich pracowników DPS w tym zakresie.

Zalecenie nr 7

Dyrektor DPS zwracał się z wnioskiem o przeniesienie Mieszkańca którego dotyczy zalecenia do ZOL. Otrzymał w tym zakresie odpowiedź odmowną. Zwracam uwagę, iż DPS nie jest organem pomocy społecznej, do którego kompetencji należy wydawanie decyzji administracyjnych rodzących skutki prawne. Dlatego Dyrektor DPS zwrócił się z wnioskiem do właściwego miejscowo MOPS, celem podjęcia przez ten MOPS działań zmierzających do przeniesienia mieszkańca do właściwej placówki. Podkreślam, iż zgodnie z opinią Zespołu Terapeutyczno – Opiekuńczego DPS, sędziego Wizytatora, lekarzy i terapeutów, mieszkaniec ten nie powinien nigdy trafić do DPS. Obciążanie DPS bezczynnością w tej sprawie jest wybiórczym stosowaniem przepisów prawa. Jest rzeczą oczywistą, iż w trakcie kontroli inspektorzy Wydziału ustalili właściwość miejscową gminy względem tego Mieszkańca, a działania podejmowane obecnie przez Wojewodę dotyczą również ustalonego organu gminy.

Zalecenie nr 8

Łazienka była zamknięta w sposób incydentalny. Obecnie nie zdarzyło się zamknięcie tego pomieszczenia, poza okresem korzystania z niego przez Mieszkańców.

Zalecenie nr 9

Łazienka została doposażona w uchwyt.

Zastrzeżenie do zalecenia nr 10 i nr 11

Dom cały czas zapewnia Mieszkańcom możliwość spożywania posiłków we własnych pokojach, a także Dom zabezpiecza Mieszkańcom dostęp do podstawowych produktów żywnościowych oraz napoi przez całą dobę.

Zalecenie zostało sformułowane na podstawie rozmów z Mieszkańcami i Pracownikami DPS. Z przedmiotowego pisma, wynika, iż czterech Mieszkańców DPS informowało kontrolujących że posiłki można spożywać tylko na stołówce. Kontrolujący mieli świadomość, że część Mieszkańców spożywa w sposób stały posiłki w pokojach. Ponadto pomimo, iż kontrolujący stwierdzili obecność w kuchenkach pomocniczych dodatkowe pożywienie, produkty żywnościowe oraz napoje, wzięli pod uwagę informacje Mieszkańców, iż produkty są niedostępne.

Takie postępowanie kontrolujących jest jawnym pogwałceniem ZASADY PRAWDY OBIEKTYWNEJ w postępowaniu administracyjnym. Organy administracji publicznej zobowiązane są podejmować wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego. Organ jest zobowiązany do zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego w danej sprawie, co więcej w tej sprawie miał dowody z oględzin, gdyż nie stwierdził nieprawidłowości w tym zakresie. Przyjęcie jako jedyne wiarygodnego dowodu oświadczenia osoby z niepełnosprawnością intelektualną, podważając dowody wynikające z oględzin (opisane produkty żywnościowe, które oglądali inspektorzy) ma wpływ na cały kształt postępowania

administracyjnego, szczególnie na rozłożenie ciężaru dowodu. ORGAN posiada obowiązek prawny zbadania wszystkich okoliczności faktycznych związanych z daną sprawą, tak by odtworzyć jej rzeczywisty obraz i by mieć podstawę do zastosowania odpowiedniego przepisu prawa. Co więcej, w przedmiotowym wystąpieniu pokontrolnym opisuje dowody z oględzin których nie wziął pod uwagę.

Zalecenie nr 12 i 13.

Wszystkie czynności związane z opieką nad Mieszkańcem są zawsze dostosowane do potrzeb Mieszkańców, uwzględniając ich stopień psychicznej i fizycznej sprawności. Dom rozważy także możliwość zwiększenia zatrudnienia w porze nocnej.

Zalecenie nr 15.

W Domu bezwzględnie przestrzega się praw Mieszkańców do wolności, poszanowania godności i zapewnia poczucie bezpieczeństwa. Kategoriecznie zaprzeczam informacjom, jakoby „dzieci były przywiązywane za rękę”. Traktuję takie stwierdzenia jako pomówienia i atak na Personel. Ponadto zapewniam, iż cyklicznie realizowane są szkolenia dla personelu z zakresu praw mieszkańca.

Zalecenie nr 16.

Dyrektor przyjął do wiadomości i stosowania konieczność udostępnienia dokumentacji podmiotom kontrolującym. Dokumenty dotyczące raportów opiekunów są dostępne w DPS.

Zastrzeżenie do zalecenia nr 17.

Sformułowanie zalecenia cyt.: *„Zaprzestać organizacji zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej podporządkowanej celom gospodarczym”* jest absurdalne i nie znajduje potwierdzenia w stanie faktycznym i prawnym.

W ramach przyjętej w DPS procedury rehabilitacji społecznej Mieszkańcy DPS uczestniczą w zajęciach przygotowujących do podjęcia zatrudnienia, w tym pracują na rzecz DPS. Działanie to jest zgodne z § 4 pkt 4 ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Co więcej jest to zgodne z wszystkimi trendami wynikającymi z obecnie realizowanego procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych i mają swoje odzwierciedlenie w przyjętej przez Rząd RP w miesiącu czerwcu br. *„Strategii Rozwoju Usług Społecznych na lata 2021 – 2030. Polityka Publiczna”*, w ramach której zaplanowano działania usamodzielniające Mieszkańców DPS. Ponadto działania te spełniają wprost założenia wynikające z art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Zgodnie z definicją Ministerstwo Rozwoju i Technologii *„Cel gospodarczy to taki, który jest realizowany w związku z obrotem gospodarczym, na tle wymiany usług i towarów. Może być realizowany na dowolnym etapie procesu gospodarczego przez przedsiębiorców”*. DPS dla Dzieci w Świebodzicach nie jest podmiotem realizującym usługi komercyjne, nie uczestniczy w obrocie gospodarczym przedsiębiorców.

Co więcej, drobne prace wykonywane na rzecz DPS odbywają się za pełną zgodą i ogromnym zaangażowaniem Mieszkańców. DPS nie zwolnił z tego tytułu żadnego

z Pracowników, a wykonywane przez Mieszkańców drobne prace wymagają wręcz zwiększonego nadzoru ze strony personelu, dlatego DPS ponosi z tego tytułu dodatkowe koszty.

Sformułowanie tego rodzaju zalecenia dobitnie świadczy o niezrozumieniu ze strony kontrolujących specyfiki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną, a przedmiotowe zlecenie budzi ogromne zaniepokojenie wśród terapeutów, psychologów, oligofrenopedagoga, lekarzy psychiatrów i całego ZTO DPS w Świebodzicach.

Żywię głęboką nadzieję, iż przedstawione przez mnie stanowisko zostanie przyjęte.

Z wyrazami szacunku

Dyrektor Domu

mgr Mariola Mucha, SSND

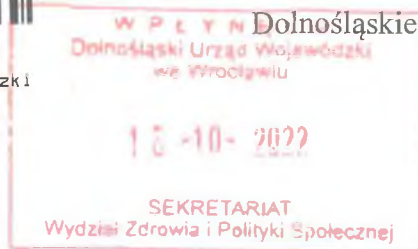
Do wiadomości :

1. Powiat Świdnicki
2. Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame Prowincja Polska w Opolu
3. aa

Wrocław, dnia 14 października 2022 r.

RPW/228909/2022 P
Data: 2022-10-18
Dolnośląski Urząd Wojewódzki
we Wrocławiu - Kancelaria

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu

pl. Powstańców Warszawy 1

50-153 Wrocław

dot: ZP-KNPS.431.1.38.2022 EJ

ZASTRZEŻENIA DO WYSTĄPIEŃ POKONTROLNYCH (Stanowisko uzupełniające)

Niniejszym, działając w imieniu Dyrektora Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach, pełnomocnictwo przedkładałam w załączeniu, na podstawie art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2021 r. poz. 2268ze zm) uzupełniając stanowisko podmiotu kontrolowanego wyrażone w piśmie z dnia 13 października 2022 r., zgłaszam zastrzeżenia do Wystąpień pokontrolnych z dnia 4 października 2022 r. obejmujących kontrolę oceny realizacji zadań w zakresie przestrzegania standardu usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz przestrzegania prawa do wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa, a także zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli tj. 22 czerwca 2022 r.

W pierwszej kolejności podtrzymuję wyrażone w Zastrzeżeniach do protokołu kontroli z dnia 11 sierpnia 2022 r. stanowisko dot. sposobu przeprowadzania rozmów z mieszkańcami oraz używania ich wypowiedzi w protokole. Intencją placówki, nie jest wykluczenie osób z niepełnosprawnościami i pozbawienie możliwości wypowiedzenia się przez nich w kwestiach

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter

r.pr. Wojciech Knuter

r.pr. Karolina Latosińska

adw. Karolina Wenecka

ul. Piłsudskiego 89/12

50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27

tel. +48 605 676 433

tel. +48 600 998 646

tel. +48 604 996 743

tel. +48 725 503 011

biuro@kancelarie-knuter.pl

www.kancelarie-knuter.pl

dotyczących przestrzegania praw mieszkańców DPS i świadczonych w placówce usług, a godny nienaruszający przepisów prawa sposób ich traktowania. Tym samym bezprawny sposób pozyskania wypowiedzi niektórych mieszkańców placówki i ich wykorzystanie ocenić należy wysoce nagannie albowiem urąga on wszelkim zasadom etyki, moralności oraz obowiązującym przepisom prawa co de facto pozbawia ich jakiegokolwiek waloru dowodowego w prowadzonym postępowaniu. Zauważyć należy, że zalecenia nr 6, 10, 11 oraz 15 oparto wyłącznie na podstawie informacji uzyskanych od mieszkańców placówki, które co istotne nie znalazły odzwierciedlenia w wyjaśnieniach pracowników DPSu jak i w zastanym stanie faktycznym. Mimo tego w sposób bezkrytyczny potraktowano niektóre wypowiedzi mieszkańców i nie przeprowadzono w tym zakresie właściwego postępowania dowodowego.

W tym miejscu podkreślić należy, że sposób przeprowadzenia kontroli został w sposób ścisły określony przez przepisy prawa. Art. 126 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wskazuje zamknięty katalog czynności, które może podjąć wojewoda, bądź działający z jego upoważnienia inspektor, w toku trwającego postępowania nadzorczego lub kontrolnego. W sprawach nieuregulowanych ustawa odsyła do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, które w swej treści również określają formę prowadzenia postępowania dowodowego. O ile organ uprawniony był do żądania od pracowników kontrolowanej jednostki udzielania wszelkich informacji i to zarówno w formie ustnej jak i pisemnej, to brak jest takiego odniesienia w przepisach prawa, które pozwalałoby na swobodne rozpytanie mieszkańców placówki, dodatkowo osób dotkniętych niepełnosprawnością. **Jedyną dopuszczalną formą prawną przewidzianą w/w ustawą jak i przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego, a możliwą do zastosowania w okolicznościach sprawy wobec mieszkańców kontrolowanej jednostki jest ich przesłuchanie jako świadków.** Tymczasem, organ w Protokole pokontrolnym będącym podstawą Wystąpienia pokontrolnego, cytuje wyrwane z kontekstu i mocno sugestywne wypowiedzi nieznaney liczby mieszkańców placówki, nie wskazując jednocześnie od kogo one pochodzą (sic!) i na ich podstawie czyni ustalenia faktyczne, które legły u podstaw wydanych zaleceń oraz negatywnej oceny placówki. Istotnym jest, o czym zdaje się

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter

r.pr. Wojciech Knuter

r.pr. Karolina Latosińska

adw. Karolina Wenecka

ul. Piłsudskiego 89/12

50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27

tel. +48 605 676 433

tel. +48 600 998 646

tel. +48 604 996 743

tel. +48 725 503 011

biuro@kancelarie-knuter.pl

www.kancelarie-knuter.pl

organ zapomniał, że mieszkańcy placówki to w przeważającej większości osoby niepełnoletnie ze zróżnicowanym stopniem niepełnosprawności intelektualnej od głębokiej po umiarkowaną, często również ze współistnieniem innych zaburzeń. Dodatkowo, wśród nich są osoby ubezwłasnowolnione całkowicie oraz znajdujące się pod opieką prawną ustanowionych sędownie opiekunów prawnych. **Przesłuchiwanie osób niepełnoletnich, ubezwłasnowolnionych całkowicie jak i znajdujących się pod opieką prawną, bez wiedzy oraz zgody ich przedstawicieli ustawowych/ opiekunów prawnych oraz pod ich nieobecność jest niedopuszczalne.** Co więcej, samo przesłuchanie, po powiadomieniu i w obecności przedstawicieli ustawowych i opiekunów prawnych osób przesłuchiowanych winno odbyć się w odpowiednich warunkach i zostać przeprowadzone przez osobę posiadającą odpowiednie kompetencje, nie tylko w zakresie samego przesłuchiwania, ale również wiedzę na temat osób z niepełnosprawnością, specyfiki ich funkcjonowania w różnych sferach oraz praktyczne umiejętności porozumiewania się z nimi. Gwarancją dla prawidłowego przebiegu takich czynności mogą stanowić wyłącznie biegli sądowi w określonej specjalności nie zaś zatrudnieni w urzędzie inspektorzy albowiem nie dysponują oni wiedzą specjalną pozwalającą na dokonanie oceny wiarygodności zeznań takiego świadka z uwzględnieniem wszystkich informacji dotyczących specyficznego funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością intelektualną. W ocenie pełnomocnika kontrolowanego podejmujący te czynności inspektorzy dopuścili się przekroczenia swoich uprawnień działając na szkodę interesu Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach.

Po drugie, stwierdzenie jakoby w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach doszło do zastosowania przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia oraz izolacji nie znalazło odzwierciedlenia w ustalonym stanie faktycznym. Pomijając fakt nieprawidłowości w gromadzeniu materiału dowodowego na bazie, którego wysnuto takie stwierdzenie, zauważyć należy, że dokonane ustalenia faktyczne, wbrew stanowisku organu, nie wypełniają znamion przymusu bezpośredniego. Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020 poz. 685 ze zm.), przez przymus bezpośredni rozumieć należy

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter

r.pr. Wojciech Knuter

r.pr. Karolina Latosińska

adw. Karolina Wenecka

ul. Piłsudskiego 89/12

50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27

tel. +48 605 676 433

tel. +48 600 998 646

tel. +48 604 996 743

tel. +48 725 503 011

biuro@kancelarie-knuter.pl

www.kancelarie-knuter.pl

przytrzymanie, przymusowe zastosowanie leków, nieruchomienie i izolację. Zauważyć należy, że przepisy w/w ustawy w sposób jednoznaczny definiują formy zastosowania przymusu bezpośredniego. Przez „unieruchomienie” rozumieć należy obezwładnienie osoby z użyciem pasów, uchwytów, prześcieradeł lub kaftana bezpieczeństwa, natomiast „izolacją” jest umieszczenie osoby, pojedynczo, w zamkniętym i odpowiednio przystosowanym pomieszczeniu. Tymczasem, organ ocenił, że znamiona unieruchomienia jako formy przymusu bezpośredniego nosi następujące zdarzenie: *„ Z informacji przekazanych przez mieszkańców DPS (dzieci) wynika, że w jednym z pokoi podopiecznemu zakładano na rękę bandaż i następnie przywiązywano tasiemką do szczebelka łóżka. Pracownicy zaprzeczyli, aby takie sytuacje miały miejsce, natomiast poinformowano, że tasiemki, które znaleziono w szafie służyły do wiązania drzwiczek, stanowiących integralną część łóżka rehabilitacyjnego.”* W tym miejscu przypomnieć należy, że w Protokole kontroli wskazano, że nie ujawniono u żadnego z mieszkańców placówki żadnych otarć/ zmian skórnych na nadgarstkach czy nogach, które mogłyby potwierdzać przywołany wyżej fakt. W konsekwencji, wobec braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających, że dopuszczono się obezwładnienia z użyciem pasów, uchwytów, prześcieradeł lub kaftana bezpieczeństwa oraz kwestionowania tego faktu przez pracowników nie można twierdzić, że w kontrolowanej placówce doszło do zastosowania przymusu bezpośredniego poprzez unieruchomienie.

Natomiast, za stosowanie izolacji jako formy przymusu bezpośredniego organ uznał co następuje *„Stwierdzono, że drzwi łóżeczek z wysokimi szczebelkami zamykane są codziennie po kolacji tj. od godz. 18:00-19:00 do godz. 6:00-7:00) przed śniadaniem (następnego dnia). Powyższe, w ocenie tut. Organu, niezależnie od celu (w tym zabezpieczenie zdrowia i życia pacjenta oraz zdrowia i/lub życia innych osób przebywających na terenie placówki) a także od częstotliwości stosowania procedur izolacji poprzez zastosowanie do celów terapeutycznych łóżek rehabilitacyjnych z zamontowanymi zasuwkami, „sztangą” lub paskami z pociętego materiału służącymi do wiązania drzwiczek w celu zamykania mieszkańca bez możliwości opuszczenia łóżka (...).”* W tym miejscu zauważyć należy, że nie ma żadnego potwierdzenia w ustalonym stanie faktycznym, że drzwi łóżeczek z wysokimi szczebelkami zamykane są codziennie po kolacji, tj. od 18:00-19:00.

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter
r.pr. Wojciech Knuter
r.pr. Karolina Latosińska
adw. Karolina Wenecka
ul. Pilsudskiego 89/12
50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27
tel. +48 605 676 433
tel. +48 600 998 646
tel. +48 604 996 743
tel. +48 725 503 011
biuro@kancelarie-knuter.pl
www.kancelarie-knuter.pl

Nieściskość dotyczy pory wydawania kolacji, albowiem ta trwa w godzinach od 18:00-20:00 oraz braku dowodów na zamykanie drzwi. Odnosząc się do definicji ustawowej izolacji rozumianej jako umieszczenie osoby pojedynczo w zamkniętym i odpowiednio przygotowanym pomieszczeniu, to nie sposób uznać, że przebywanie dziecka w dostosowanym do jego potrzeb łóżeczku rehabilitacyjnym w trakcie pory nocnej przeznaczonej na odpoczynek/ sen w pokoju wieloosobowym w obecności opiekuna grupy wypełniało znamiona tej formy przymusu bezpośredniego. Stanowisko przeciwne stanowi wyłącznie nieuprawnioną nadinterpretację pojęcia izolacji.

W konsekwencji wyżej przytoczonych argumentów, wzywam do ponownego przeanalizowania zgromadzonego w sprawie materiału przy uwzględnieniu zweryfikowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa informacji i rewizji wydanej placówce oceny, a nadto z pominięciem tych ustaleń, które ze względu na bezprawny charakter podjętych czynności nie posiadają waloru dowodowego.

W. KNUTER
RADCA PRAWNY

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter
r.pr. Wojciech Knuter
r.pr. Karolina Latosińska
adw. Karolina Wenecka
ul. Piłsudskiego 89/12
50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27
tel. +48 605 676 433
tel. +48 600 998 646
tel. +48 604 996 743
tel. +48 725 503 011
biuro@kancelarie-knuter.pl
www.kancelarie-knuter.pl

Wrocław, dnia 13 października 2022 r.

PEŁNOMOCNICTWO OGÓLNE

Niniejszym, działając jako Dyrektor Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame W Świebodzicach udzielam pełnomocnictwa radcy prawnemu Wojciechowi Knuter z Kancelarii Radcy Prawnego we Wrocławiu do reprezentowania mnie w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez Wojewodę Dolnośląskiego w zakresie przestrzegania standardu usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz przestrzegania prawa do wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa, a także zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami pod sygnaturą ZP-KNPS.431.1.38.2022.EJ.

DŃM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI
prowadzony przez
Zgromadzenie Sióstr Szkolnych
DE NOTRE DAME w Świebodzicach
58-160 Świebodzice, ul. Mickiewicza 8
NIP 584-17-93-835, REG. 040001770-00039
tel./fax 74 854 03 13

Dyrektor Domu
M
mgr Mariola Mucha, SSND

Wojciech Knuter
13.10.2022r.
W
KNUTER
Wojciech Knuter

KANCELARIE PRAWNE KNUTER

adw. Grzegorz Knuter
r.pr. Wojciech Knuter
r.pr. Karolina Latosińska
ul. Pilsudskiego 89/12
50-019 Wrocław

tel. +48 71 715 51 27
tel. +48 605 676 433
tel. +48 600 998 646
tel. +48 604 996 743
biuro@kancelarie-knuter.pl
www.kancelarienkuter.pl

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 listopada 2022 r.

ZP-KNPS.431.1.38.2022.EJ

s. Mariola Mucha

Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci
prowadzonego przez
Zgromadzenie Sióstr Szkolnych
De Notre Dame
w Świebodzicach

W odpowiedzi na wniesione pismem nr L.dz.208/2022 z dnia 13 października 2022 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego 18 października 2022 r.) zastrzeżenia do „zaleceń pokontrolnych” sporządzonych w oparciu o protokół kontroli doraźnej przeprowadzonej w dniach 22-24 czerwca 2022 r. w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach w zakresie realizacji standardu usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz przestrzegania prawa do wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa a także zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacji określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734, ze zm.) informuję, że nie zostały uwzględnione.

Natomiast informacje o sposobie realizacji zaleceń zostały przyjęte do wiadomości.

W kwestii zalecenia Ad. 1. o treści „Zapewnić możliwość korzystania mieszkańcom z windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych” informuję, że w toku postępowania kontrolnego ustalony stan faktyczny wskazywał, że winda była zamknięta na klucz, co ograniczało mieszkańcom możliwość korzystania z ww. urządzenia.

Ochrona godności i wolności osób i rodzin jest jedną z przewodnich zasad wyrażonych w ustawie o pomocy społecznej, na co wskazuje art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, tj. *organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.* W myśl przytoczonej

regulacji prawnej pobyt mieszkańca domu pomocy społecznej wiąże się nie tylko z zapewnieniem opieki, pomocy, wyżywienia czy mieszkania, ale też z podporządkowaniem go regułom obowiązującym w tym domu, w tym także ograniczeniem swobód np. samodzielnego korzystania z windy. Uniemożliwienie mieszkańcom wykazującym się samodzielnością i zaradnością samodzielnego korzystania z windy, która jest zamykana na klucz wiąże się z ograniczeniem wolności mieszkańców.

W argumentacji zgłoszonych pisemnych wyjaśnień dotyczących *„samodzielnego korzystania z windy przez osoby pełnoletnie, których stopień sprawności intelektualnej oraz stan zdrowia na to pozwalają”* pomijany jest fakt, iż protokół kontrolny nie zawiera treści opisywanej powyżej. W dniu kontroli s. Dyrektor poinformowała cyt.: *„Klucz do windy posiadają pracownicy oraz Siostry, ponieważ mieszkańcy samodzielnie nie korzystają z ww. urządzenia, tylko w obecności opiekunów”*, *„Podyktowane jest to bezpieczeństwem mieszkańców oraz ich niesamodzielną”*. W trakcie kontroli sprawdzono, czy budynek ma zainstalowaną windę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych, co jest spełnieniem warunków w zakresie usług bytowych, zgodnie z § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.), zwanego dalej *„rozporządzeniem”*. Stwierdzono, że budynek wyposażony jest w czynną windę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych, niemniej ww. urządzenie było zamykane na klucz, którym dysponowali pracownicy oraz siostry zakonne, co ograniczało samodzielnym mieszkańcom możliwość korzystania z windy. Z ww. urządzenia podopieczni mogli korzystać tylko w obecności opiekunów. W toku kontroli nie potwierdzono informacji, że wszyscy mieszkańcy Domu są *„niesamodzielnymi”*. Stwierdzono, że wśród mieszkańców są osoby dorosłe (najstarsza osoba ma 45 lat), które zakończyły już edukację szkolną, w tym osoby poruszające się samodzielnie oraz wykazujące się zaradnością i samodzielnością. Fakt zamykania windy na klucz ogranicza tym mieszkańcom możliwość samodzielnego korzystania z ww. urządzenia. Powyższe skutkuje wydaniem zalecenia dotyczącego zapewnienia możliwości korzystania mieszkańców z ww. urządzenia.

W kwestii dotyczącej zalecenia Ad. 2. i Ad. 3. o treści: *„Zapewnić mieszkańcom możliwość korzystania ze sprawnego systemu przyzywowo-alarmowego. Usytuować sygnalizację tak, aby była ona dostępna dla wszystkich mieszkańców, w tym leżących”* i nadesłanych wyjaśnień, przyjmuję informację, że Dom podjął działania zmierzające *„do zmiany sposobu funkcjonowania systemu (...)”* przy czym s. Dyrektor wskazała potrzebę wydłużenia czasu realizacji przedmiotowego zalecenia, nie określając terminu jego wykonania. Rozporządzenie uznaje Dom za spełniający standardy jeżeli w zakresie

warunków bytowych Dom wyposażony jest w system przyzywowo-alarmowy, o czym mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia.

Ustalenia z kontroli wskazują, że w zakresie warunków bytowych Jednostka wyposażona jest w system przyzywowo-alarmowy. Niemniej w toku kontroli stwierdzono, że ww. system nie działał, a punkty przywoławcze znajdowały się w każdym pokoju mieszkalnym przy drzwiach wejściowych w okolicy sufitu tj. na wysokości uniemożliwiającej dostęp i możliwość zaalarmowania przez mieszkańców, w tym też dzieci leżące. Obowiązujące przepisy określają funkcjonowanie Domu w sposób zapewniający właściwy zakres usług, zgodny ze standardami dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańców, o czym mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia. W toku kontroli s. Dyrektor poinformowała cyt.: „*Mieszkańcy nie korzystają z ww. systemu, ponieważ nie umieją się nim posługiwać z uwagi na swoją niepełnosprawność*”, jednocześnie uszczegółowiła, że „*Jeden z mieszkańców (osoba dorosła, samodzielna) posiada własny telefon i w razie potrzeby kontaktuje się z pracownikami*”. Powyższa sytuacja wskazuje potrzebę wzywania pracowników za pomocą telefonu komórkowego, którym dysponuje mieszkaniec. Ww. osoba posiada umiejętność korzystania z telefonu, tym samym nie można wykluczyć braku umiejętności posługiwania się systemem przyzywowym. Ustalenia kontroli dotyczące funkcjonowania Domu wykazały, że ograniczono dzieciom dostęp do systemu przyzywowo-alarmowego. Punkty przywoławcze znajdują się w miejscu uniemożliwiającym korzystanie z nich, a to może skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców. Mając na uwadze powyższy sposób funkcjonowania Domu zobowiązano Dyrektora Domu do zapewnienia mieszkańcom możliwości korzystania ze sprawnego systemu przyzywowo-alarmowego oraz usytuowania sygnalizacji tak, aby była ona dostępna dla wszystkich mieszkańców, w tym leżących. W związku z powyższym niezasadnym jest kwestionowanie zalecenia niedziałającego systemu przywovo-alarmowego oraz punktów przywoławczych znajdujących się na wysokości uniemożliwiającej dostęp i możliwość zaalarmowania przez mieszkańca, w tym też osobę leżącą. Wskazane natomiast jest podjęcie działań w celu szybkiego wyeliminowania powyższych nieprawidłowości.

W odniesieniu do zalecenia Ad. 5. o treści: „*Wyprowadzenie elektryczne w pokoju mieszkalnym o nr 8 na I piętrze było uszkodzone i wymagało wymiany*” w dniu kontroli stwierdzono, że jedno z wyprowadzeń elektrycznych w pokoju mieszkalnym o nr 8 na I piętrze było uszkodzone i wymagało wymiany. Informacja, że „*Wyprowadzenie elektryczne zostało naprawione w trakcie czynności kontrolnych, o czym poinformowano zespół kontrolny*” nie jest prawdą. W toku czynności kontrolnych w DPS nie usunięto tej

nieprawidłowości. Pismem z dnia 8 września 2022 r., s. Dyrektor wniosła zastrzeżenia dotyczące ustaleń zawartych w protokole kontroli doraźnej, w których wyjaśniła cyt.: *„Mieszkańcy mają dostęp do wyprowadzeń elektrycznych według potrzeby. Zastosowane zaślepki nie ograniczają trwale dostępu do wyprowadzeń elektrycznych”*. Innych informacji w powyższym zakresie nie udzielono. W związku z tak udzieloną odpowiedzią przyjmuję do wiadomości, że zalecenie nr 5 zostało zrealizowane.

Odnosząc się do zalecenia Ad. 8. o treści: *„Zaprzestać zamykania na klucz łazienki, z której korzystają mieszkańcy”* w piśmie wskazano, że sytuacja miała charakter incydentalny, czemu zaprzeczają wyjaśnienia opiekunki, która w dniu kontroli poinformowała Kontrolujących cyt.: *„Łazienka jest zamykana na klucz z uwagi na pralkę, ponieważ mieszkańcy mogą ją uszkodzić. W pralce na tym odcinku opiekunowie dokonują prania ubrań mieszkańców (podstawowa garderoba)”*. Powyższe zostało opisane w protokole kontroli. Jednocześnie przyjmuję do wiadomości zrealizowanie zalecenia nr 8.

W odniesieniu do wyjaśnień dotyczących zalecenia Ad. 10. o treści: *„Zapewnić mieszkańcom możliwość swobodnego spożywania posiłku w pokoju mieszkalnym”* oraz zalecenia Ad. 11. o treści: *„Zapewnić mieszkańcom całodobowy, swobodny dostęp do produktów żywnościowych oraz wprowadzić rozwiązanie umożliwiające samodzielnym mieszkańcom samodzielne przygotowywanie dodatkowych kanapek z produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom”*, tut. Organ nie podważa wiarygodności informacji przekazywanych przez niepełnosprawnych mieszkańców. Stwierdzono, że nie wszyscy mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy potwierdzili spożywanie posiłków w swoim pokoju oraz swobodny dostęp do produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom. Tym samym wprowadzone ograniczenia w zakresie możliwości swobodnego spożywania posiłku w pokoju mieszkalnym oraz swobodnego dostępu do produktów żywnościowych zgodnie ze standardami dla mieszkańców Domu uznaje się za nieuzasadnione i ograniczające ich prawa. We skazanych sytuacjach potrzeby mieszkańców wymagają alternatywnych rozwiązań wobec braku możliwości spożywania przez nich posiłków w pokoju mieszkalnym oraz całodobowego swobodnego dostępu do podstawowych produktów żywnościowych umożliwiających samodzielnym mieszkańcom przygotowanie dodatkowych kanapek z produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom. Ustalenia poczynione przez tut. Organ świadczą o konieczności rozpoznania i wyeliminowania powyższych nieprawidłowości oraz dokonania zmian w ww. zakresie.

Zalecenia Ad. 15. o treści: *„Bezwzględnie przestrzegać prawa mieszkańców do wolności, godności i poczucia bezpieczeństwa”* zostało wydane, bowiem w toku kontroli

z informacji przekazanych przez mieszkańców DPS wynikało, że w jednym z pokoi podopiecznemu zakładano na rękę bandaże i następnie przywiązywano rękę tasiemką do szczebelka łóżka. Zespół kontrolny nie podważa wiarygodności relacji mieszkańców wypowiadających się na temat realizacji świadczonych usług, z uwagi na występującą u nich niepełnosprawność intelektualną, przyjmując jednocześnie wyjaśnienia s. Dyrektora o możliwości zaburzonego postrzegania rzeczywistości przez jej podopiecznych. Biorąc jednak pod uwagę istotność omawianej kwestii, nie odstąpiono od zobowiązania do przestrzegania prawa mieszkańców do wolności, godności i poczucia bezpieczeństwa.

Wobec przedstawionych wyjaśnień dotyczących zalecenia Ad.17. o treści: „Zaprzestać organizacji zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej podporządkowanej celom gospodarczym” przywołany przez s. Dyrektora § 4 pkt 4 rozporządzenia w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wraz z argumentacją cyt.: „W ramach przyjętej w DPS procedury rehabilitacji społecznej Mieszkańcy DPS uczestniczą w zajęciach przygotowujących do podjęcia zatrudnienia, w tym pracują na rzecz DPS” jest niezrozumiały. Treść § 4 pkt 4 ww. rozporządzenia brzmi:

„Zakres programowy zajęć poszczególnych rodzajów obejmuje w przypadku zajęć przygotowujących do podjęcia zatrudnienia:

- a) terapię manualną, w tym w ramach warsztatów terapii zajęciowej,
- b) zajęcia informatyczne,
- c) pracę, w tym w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy”.

Sposób prowadzenia rehabilitacji społecznej nie obejmuje pracy na rzecz DPS. Wymienione w rozporządzeniu zajęcia przygotowują mieszkańca do podjęcia zatrudnienia. W przypadku zajęć, które przygotowują do zatrudnienia wymieniona jest praca, w tym w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy. W domach pomocy społecznej prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych reguluje art. 15 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz ww. rozporządzenie. W zapisie przywołanej ustawy stwierdzono, że zajęcia rehabilitacyjne „nie mogą być podporządkowane celom gospodarczym”. Natomiast w toku kontroli stwierdzono, że wśród mieszkańców Domu były osoby, które w ramach umów zawieranych pomiędzy Dyrektorem Domu a mieszkańcem zobowiązywano do pełnienia dyżurów na furcie kilka razy w tygodniu lub w razie zastępstw oraz wykonywania pracy na rzecz Domu lub innych mieszkańców (wynoszenie śmieci z pokoi mieszkalnych innych mieszkańców). Umowy z mieszkańcami były przedłużane. Powyższe, organizowane w ramach rehabilitacji, czynności gospodarcze włączały mieszkańców w samodzielną pracę

na rzecz funkcjonowania Domu i mogły służyć celom obniżenia kosztów funkcjonowania Domu.

Wprowadzona forma *nagradzania mieszkańców aktywnie uczestniczących w zajęciach rehabilitacyjnych* za wykonaną pracę na rzecz Domu nagrodami rzeczowymi (np. wyjście na działkę do p. Marty i spacer z psem, wyjście na lody, zakup napoi oraz dietetycznych artykułów spożywczych, wyjście na kawę do P. Marty, wyjście na spacer) w powyższym przypadku jest niewspółmierna do pracy mieszkańców, która w ocenie tut. Organu wykracza poza rehabilitację społeczną. Niemniej jednak oferowane powyżej formy aktywności – przy założeniu, że nie traktuje się ich jako wynagrodzenia za czynności wymienione w akapicie poprzedzającym – Organ ocenia pozytywnie, nie deprecjonując wysiłku wkładanego we włączenie mieszkańców Domu do aktywnego życia społecznego i wzmacniania ich samodzielności.

W kwestii dodatkowych informacji zgłoszonych przez s. Dyrektor wskazujących, że powierzone mieszkańcom Domu prace na rzecz Domu w ramach rehabilitacji społecznej wynikają z realizowanego procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych i mają odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Usług Społecznych na lata 2021-2030 wskazują, że w ww. Strategii zakłada się przygotowanie systemu realizacji usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego, przez podejmowanie działań zmierzających do ekonomicznego usamodzielnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez ich aktywizację zawodową.

Reasumując, przyjmuję do wiadomości zrealizowanie zaleceń tj.: Ad. 4, Ad. 6., Ad. 7., Ad. 8., Ad. 9., Ad. 12., Ad. 13., Ad. 14. oraz Ad. 16.

W pozostałym zakresie podtrzymuję stanowisko przedstawione w Wystąpieniu pokontrolnym z dnia 4 października 2022 r. wraz z oceną wydaną Jednostce.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

[Signature]

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 listopada 2022 r.

ZP-KNPS.431.1.38.2022.EJ

Radca Prawny
Wojciech Knuter
Pełnomocnik Dyrektora
Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci
prowadzonego przez Zgromadzenie
Sióstr Szkolnych De Notre Dame
w Świebodzicach

W odpowiedzi na wniesione w dniu 18 października 2022 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu) „Zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych – stanowisko uzupełniające” podmiotu kontrolowanego wyrażone w piśmie z dnia 13 października 2022 r. i zgłoszone zastrzeżenia do Wystąpień pokontrolnych z dnia 4 października 2022 r.” informuję, co następuje.

Przepisy prawne stanowiące podstawę przeprowadzenia kontroli doraźnej w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach w dniach 22-23 czerwca 2022 r. w zakresie realizacji standardu usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz przestrzegania prawa do wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa, a także zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami obejmowały w szczególności:

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) zwaną dalej „ustawą”;
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.) zwane dalej „rozporządzeniem”;
- rozporządzenie z dnia 9 grudnia 2020 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”.

Odnosząc się do zastrzeżeń *dot. sposobu przeprowadzenia rozmów z mieszkańcami oraz używania ich wypowiedzi w protokole* informuję, że § 14 ust. 5 rozporządzenia

w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej umożliwia zespołowi inspektorów przeprowadzenie rozmów z pracownikami lub osobami korzystającymi z usług świadczonych w jednostce podlegającej kontroli w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli. Stąd rozmowy obejmujące zakres kontroli zostały przeprowadzone zarówno z pracownikami, jak i mieszkańcami, z którymi można było nawiązać kontakt. Rozmowy te nie miały charakteru przesłuchania świadków. Kontrolerom znany jest problem związany ze zdarzającymi się przypadkami negowania wiarygodności relacji mieszkańców o niewłaściwym traktowaniu, z uwagi na występujące u nich niepełnosprawności, czy zaburzenia psychiczne.

Zgodnie z art. 13 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹²⁵ (dalej k.c.) osoba, która ukończyła lat trzynaście może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swoim postępowaniem. Art. 14 k.c. stanowi z kolei, iż czynności prawne dokonane przez osobę ubezwłasnowolnioną całkowicie są nieważne, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego. Umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnej. Ubezwłasnowolnić częściowo można natomiast osobę pełnoletnią, z tych samych powodów co wymienione w art. 13 § 1 k.c., jeżeli jej stan nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, a jedynie udzielenie pomocy w prowadzeniu jej spraw (art. 16 § 1 k.c.). Konsekwencją ubezwłasnowolnienia jest ustanowienie dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie opiekuna prawnego (art. 13 § 2 k.c.), a dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo – kuratora (art. 16 § 2 k.c.). W myśl przytoczonych regulacji ubezwłasnowolniony nie ma lub ma ograniczoną zdolność do nabywania praw i zaciągania zobowiązań, co jednak powinno pozostawać bez wpływu na sferę jego wolności osobistej i możliwość podejmowania decyzji w podstawowych kwestiach związanych z codziennym funkcjonowaniem.

W kwestii zalecenia Ad.6., Ad. 10., Ad. 11. oraz Ad. 15., stwierdzenie, że zostały „(...) oparte wyłącznie na podstawie informacji od mieszkańców placówki, które (...) nie znalazły odzwierciedlenia w wyjaśnieniach pracowników DPS i zastanym stanie faktycznym (...)” pomija fakt, że w przypadku zalecenia Ad. 6. o treści: „Przy konieczności zastosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci izolacji w stosunku do mieszkańców Domu należy bezwzględnie przestrzegać obowiązujących przepisów”, stwierdzony w toku kontroli stosowany środek przymusu bezpośredniego w postaci izolacji, poprzez zastosowanie łóżek rehabilitacyjnych z wysokimi barierkami i zamontowanymi zasuwkami, blokowaniem „sztangą” oraz wiązanie drzwi łóżka materiałem uniemożliwiająca samodzielne ich opuszczenie przez mieszkańca, potwierdzają także wypowiedzi pracowników. Dyrektor

poinformowała cyt.: „*Od kwietnia tego roku pracownicy grupy V w nocy z uwagi na mieszkańca, który był niespokojny podjęli decyzję o zawiązaniu łóżka materiałem (...).* Osoba upoważniona do zastępowania Dyrektora Domu oświadczyła cyt.: „*(...) tylko w stosunku do tego mieszkańca jest on zamykany w łóżku, a drzwi są blokowane sztangą tylko w sytuacjach wzmożonej agresji*”. Opiekunka (1 os.) poinformowała cyt.: „*W kwestii czerwonej tasiemki oraz ściereczek były one używane do wiązania drzwiczek, które są integralną częścią łóżka rehabilitacyjnego*”. Pracownik ten zademonstrował Kontrolującemu sposób używania pociętych pasów. Ponadto poinformował cyt.: „*Ww. czynności dokonywałam, ponieważ chciałam, aby mieszkaniec nie mógł wyjść z łóżka (...) Wojtek przebywa w swoim łóżku po kolacji tj. po godz. 18⁰⁰ (...) zanim przyszedłam tutaj do pracy to już tak było, siostry wiedzą o tym (...) ja sama tylko z obawy o bezpieczeństwo mieszkańca wiązałam paski (szmatki) do szczebelek w łóżku rehabilitacyjnym (...)*.” Inna osoba poinformowała cyt.: „*Czasami jednak sytuacja wymusza znalezienia się w dwóch miejscach jednocześnie szczególnie w nocy, gdy jestem sama na dyżurze wówczas dla bezpieczeństwa Jego pozostawiam Go w łóżku. I ten podkład płócienny służył do bezpieczeństwa przed wypadnięciem z łóżka dopóki nie dobiegnę (...)*”.

Jednocześnie informuję, że wg opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży stosowane przez personel Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach metody postępowania, ograniczające wolność osób im poddanych, w tym w szczególności zastosowanie do celów terapeutycznych łóżek rehabilitacyjnych z zamontowanymi zasuwkami lub umieszczonymi tasiemkami służącymi do zamykania drzwiczek w celu zamykania dziecka bez możliwości opuszczenia łóżka nosi znamiona izolacji mieszkańca, świadczą o stosowaniu przymusu bezpośredniego. Zamykanie na stałe w porze nocnej tj. każdego dnia w godz. 18⁰⁰-19⁰⁰ do dnia następnego do godz. 6⁰⁰-7⁰⁰ potwierdził Sędzia Wizytator ds. rodzinnych i nieletnich Sądu Okręgowego w Świdnicy, w toku kontroli doraźnej przeprowadzonej dnia 11 sierpnia 2022 r. w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach. Taki sposób trwałego zabezpieczenia mieszkańców Domu w porze nocnej nosi znamiona stosowania wobec dzieci przymusu bezpośredniego w postaci izolacji.

W odniesieniu do zalecenia Ad. 10. o treści: „*Zapewnić mieszkańcom możliwość swobodnego spożywania posiłku w pokoju mieszkalnym*” oraz zalecenia Ad. 11. o treści: „*Zapewnić mieszkańcom całodobowy, swobodny dostęp do produktów żywnościowych oraz wprowadzić rozwiązanie umożliwiające samodzielny mieszkańcom samodzielne przygotowywanie dodatkowych kanapek z produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom*” informuję, że tut. Organ nie podważa wiarygodności informacji przekazywanych przez

mieszkańców. Stwierdzono natomiast, że nie wszyscy mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy, potwierdzili spożywanie posiłków w swoim pokoju oraz swobodny dostęp do produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom. Tym samym wprowadzone ograniczenia w zakresie możliwości swobodnego spożywania posiłku w pokoju mieszkalnym oraz swobodnego dostępu do produktów żywnościowych, zgodnie ze standardami Domu uznaje się za niespełniający. Wprowadzone ww. ograniczenia dla części mieszkańców należy uznać za nieuzasadnione i ograniczające ich prawa. We wskazanych sytuacjach potrzeby mieszkańców wymagają alternatywnych rozwiązań wobec braku możliwości spożywania przez nich posiłków w pokoju mieszkalnym oraz całodobowego swobodnego dostępu do podstawowych produktów żywnościowych umożliwiających samodzielnym mieszkańcom przygotowanie dodatkowych kanapek z produktów żywnościowych udostępnionych przez Dom. Ustalenia poczynione przez tut. Organ w sposób wymowny świadczą o konieczności rozpoznania i wyeliminowania powyższych nieprawidłowości oraz dokonania zmian w ww. zakresie.

W kwestii zalecenia Ad. 15. o treści: „*Bezwzględnie przestrzegać prawa mieszkańców do wolności, godności i poczucia bezpieczeństwa*” i argumentach „*bezkrytycznego potraktowania wypowiedzi mieszkańców (...)*” wyjaśniam, że Zespół kontrolny nie podważał wiarygodności relacji mieszkańców wypowiadających się na temat realizacji świadczonych usług, z uwagi na występującą u nich niepełnosprawność intelektualną, o czym poinformowano s. Dyrektora pismem z dnia 24 sierpnia 2022 r. Tut. Organ traktuje wypowiedzi mieszkańców jako sygnały wskazujące, że osobom (dzieciom) ograniczana jest wolność, godność i poczucie bezpieczeństwa. Biorąc pod uwagę powyższe zobowiązano Dyrektora Domu do bezwzględnego przestrzegania prawa mieszkańców do wolności, godności i poczucia bezpieczeństwa.

W związku z tym podtrzymuję stanowisko przedstawione w Wystąpieniu pokontrolnym z dnia 4 października 2022 r. wraz z oceną wydaną Jednostce.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej